

ШИФР: «ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ»

Конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності
«Професійна освіта»

Секція

«Теоретико-методичні основи розроблення та використання
методів навчання та виховання»

КОНКУРСНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА
на тему:
«ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ
ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»

2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	8
РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ТЕОРЕТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	12
2.1. Моделювання одягу з використанням технологій сучасного формотворення	12
2.2. Використання технології проблемного навчання на заняттях з моделювання одягу	21
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ.....	25
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	34

ВСТУП

Сьогодні в Україні виникають нові вимоги до якості професійної освіти. Основною завданням закладів професійно-технічної освіти є підготовка компетентних та конкурентоспроможних фахівців, здатних швидко адаптуватися до змін у сфері інформаційних технологій, самостійно вдосконалювати свої навички та творчо вирішувати професійні завдання. Таким чином, акцент зміщується з формальної прив'язаності до певної професії на професійну компетентність, тобто на відповідність фахівця вимогам сучасного ринку праці. Це передбачає постійне самовдосконалення, пошук можливостей для розвитку в професійній сфері, самостійність, відповідальність та здатність до інноваційної діяльності. Сьогодні можна спостерігати, що суспільство перейшло до оцінки в соціально-політичному та економічному реформуванні, яка передбачає конкуренцію серед кваліфікованої робочої сили.

У такій ситуації, коли соціальні інститути не встигають за темпом змін і багато членів суспільства залишаються без захисту на ринку праці, професійна освіта стає ключовим гарантом працездатності. Це втілює її основну функцію, яка є захисною для людини. Система освіти, включаючи професійно-технічну освіту, має забезпечити кожного члена суспільства загальною та професійною освітою. При такому підході висока кваліфікація та актуальність професій для випускників різних навчальних закладів можуть стати гарантом зайнятості та захисту від безробіття. З урахуванням того, що суспільство та соціальні інститути перебувають у процесі значних змін, система освіти також повинна зазнавати реформ.

Основою урегулювання взаємин у галузі професійно-технічної освіти є Закон України «Про професійно-технічну освіту» [7]. Метою цього Закону є контроль над суспільними відносинами в цій галузі з метою: забезпечення прав громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які легально перебувають в Україні, на отримання професійно-технічної освіти відповідно

до їхніх потреб, інтересів і здібностей, перепідготовку та підвищення кваліфікації; задоволення потреб економіки країни у кваліфікованих та конкурентоспроможних на ринку праці робітниках; сприяння реалізації державної політики щодо зайнятості населення; створення необхідних умов для функціонування і розвитку навчальних закладів професійно-технічної освіти різних форм власності та підпорядкування.

Професійно-технічна освіта, в якості складової системи освіти України, включає в себе комплекс педагогічних і організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення знань, умінь і навичок громадян у вибраній ними сфері професійної діяльності, розвиток компетентності і професіоналізму, формування загальної та професійної культури. Громадяни України мають однакові права на отримання професійно-технічної освіти відповідно до своїх здібностей і прагнень [7].

У сучасних умовах професійно-технічна освіта в Україні шукає шляхи для подальшого вдосконалення. Для забезпечення конкурентоспроможності економіки країни необхідні фахівці, які готові до роботи з високими технологіями та орієнтовані на сучасне виробництво. Тому важливо, щоб в організації навчального процесу в професійно-технічних учбових закладах домінували інноваційні педагогічні технології, до яких належить, зокрема, проблемне навчання.

Проблемне навчання має свої коріння в евристичних дискусіях Сократа, діалогах Галілея та педагогіці Ж.-Ж. Руссо. Проблемні, парадоксальні діалоги були найулюбленішим жанром епохи Просвітництва (XVIII ст.) тощо. А. Дістервег наголошував, що добрий вчитель не лише передає знання учням, але й вчить їх дійти до істини самостійно [16].

У 1950-х роках з'явився новий метод навчання, який був названий проблемним. Ця концепція, за словами її винахідників, була спрямована на коригування недоліків традиційних методів. Відповідно до В. Оконя, суть проблемного навчання полягає у тому, що воно не передбачає простого передавання готової інформації, але заохочує учнів здобувати знання та навички через розв'язання теоретичних та практичних проблем. Одним із

ключових аспектів цього методу є активна дослідницька робота учнів, що змушує їх ставити питання, формулювати гіпотези та перевіряти їх під час розумової і практичної діяльності [27].

Перші ідеї проблемного навчання зустрічаємо в методах навчання Дж. Дьюї – навчання через роблення, Дж. Бруннера – навчання через дослідження. У колишньому Радянському Союзі цю концепцію розвивали І. Лернер, А. Матюшкін, М. Махмутов, М. Скаткін. У працях психологів (Д. Богоявленський, А. Брушлінський, Д. Вількєєв, В. Давидов, Л. Занков, І. Ільницька, Н. Менчинська, В. Рєпкін, С. Рубінштейн) та дидактів (М. Алексєєв, Л. Арістова, М. Данилов, Б. Єсіпов, Т. Кудрявцев, Т. Шамова) обґрунтовано сутність проблемного навчання як організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, основою якої є створення, формулювання й розв'язання пізнавальних суперечностей (проблемних ситуацій).

Поступово проблемне навчання набувало самостійного статусу. Зокрема, українськими (А. Алексюк, В. Барабаш, О. Боданська, В. Буряк, А. Зільберштейн, В. Євдокимов, Б. Коротяєв, П. Лебедев, В. Лозова, О. Матюшкін, Л. Момот, В. Онищук, В. Паламарчук, І. Підласий, В. Рєпкін, І. Федоренко), польськими (Ч. Куписевич, Б. Наврочинський) та деякими іншими вченими визначено проблемне навчання як окремий вид навчання, обґрунтовано його категоріальний апарат, завдання, роль і місце в освітньому процесі, методи, умови успішної організації проблемного навчання та розроблено його дидактико-методичне забезпечення [6].

Проблемне навчання в професійній освіті полягає у створенні викладачами умов для самостійного пошуку знань учнями, що сприяє розвитку їх загальних здібностей, дослідницької активності і творчих навичок. Цей процес відображається через поняття такі, як проблема, проблемна ситуація, гіпотеза, методи розв'язання, експеримент та результати пошуку. На кожному етапі цього процесу викладач керує навчанням і сприяє переходу учня від базового рівня самостійності до творчої активності [22].

У контексті формування професійних навичок майбутніх фахівців галузі легкої промисловості, використання інноваційних методів навчання відіграє важливу роль у вдосконаленні освітнього процесу.

Мета дослідження – обґрунтувати використання технології проблемного навчання під час викладання навчальних дисциплін у ЗП(ПТ)О у процесі підготовки майбутніх працівників легкої промисловості.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх працівників легкої промисловості.

Предмет дослідження – запровадження проблемного навчання у процесі підготовки майбутніх працівників легкої промисловості.

Для досягнення поставленої мети визначені такі **завдання дослідження**:

- проаналізувати методику проблемного навчання як одну з сучасних освітніх технологій та перспективи її застосування у навчальному процесі ЗП(ПТ)О;

- дослідити методи макетування у навчальному процесі підготовки майбутніх працівників легкої промисловості;

- проаналізувати використання різноманітних засобів фактурного формоутворення у процесі навчання моделювання одягу;

- запропонувати застосування технології проблемного навчання на заняттях з моделювання одягу.

Для розв'язання поставлених завдань на всіх етапах дослідження застосовувалися наступні **методи**:

теоретичні: аналіз тенденцій освітніх технологій сучасності, синтез психолого-педагогічної та спеціальної методичної літератури за темою дослідження, узагальнення передового досвіду вчених-педагогів у використанні технології проблемного навчання.

Наукова новизна та практичне значення. Вперше досліджено особливості впровадження технології проблемного навчання на заняттях з моделювання одягу у процесі підготовки майбутніх працівників легкої промисловості.

Структура наукової роботи. Наукова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, 3 додатків. Загальний обсяг наукової роботи містить 38 сторінок, основний текст викладено на 30 сторінках. Список використаних джерел містить 29 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Сьогоднішні зміни в суспільному житті вимагають розвитку нових педагогічних підходів, спрямованих на індивідуальний розвиток особистості, навичок самостійного навчання та формування уміння ефективно розв'язувати завдання. Цей підхід спонукає до впровадження в освітній процес альтернативних методів і форм навчальної діяльності, серед яких важливе місце займає технологія проблемного навчання.

Поняття «проблема», що має своє коріння в грецькій мові, означає особисте запитання, завдання або головоломку, яка потребує наукового підходу до вирішення. У загальному розумінні, це опис певної ситуації та умов, які виникають, предмет пошуку та дослідження. Зовнішній вигляд проблеми може бути виражений запитанням, завданням або тестом, вимогою розробити програму дій, знайти загальну ідею, розробити теорію тощо, а внутрішня – мотивами, позитивним ставленням до участі у розв'язанні, ціннісними орієнтаціями, досвідом у вирішенні завдань. Таким чином, проблема в широкому розумінні є пізнавальною суперечністю, сформованою в свідомості особистості, а вузькому – прийнятим учнем запитанням або завданням. [2]

Однією з основних особливостей проблемного навчання є цілеспрямоване використання педагогом проблемних ситуацій, які виникають як об'єктивні (поза його впливом), так і спеціально створені ним.

У організації навчання на проблемній основі найважливішим аспектом є створення передпроблемного і проблемного творчого клімату співпраці викладача, групи або колективу, що сприяє ефективному включенню проблемних ситуацій у навчальний процес. Цей етап відомий як формування творчих відносин між викладачем і учнями (педагогічні умови проблемного викладання матеріалу). Дослідження показують, що деякі викладачі для цього ставлять складні запитання або надають послідовність запитань на основі

описаної ситуації, розкривають загальну теорію у вигляді ідей та історій їхнього виникнення, або пропонують практичні ситуації для формування інтересу. Водночас при цьому відбувається спільна діяльність викладача і учнів з високою самостійністю останніх. [19]

В загальному розумінні розв'язання проблемної ситуації полягає в усуненні наявної суперечності шляхом перетворення ситуації (теоретично і практично), а розв'язання проблеми означає відповідь на поставлене питання, використовуючи наукові методи.

Завдання стає пізнавальною проблемою, якщо воно вимагає обговорення, викликає пізнавальний інтерес учнів, базується на попередньому досвіді та знаннях.

Проблеми класифікують за галуззю і місцем виникнення, роллю в пізнавальному процесі та методом їх вирішення.

За галуззю і місцем виникнення виділяються такі навчальні проблеми: предметні, міжпредметні, урочні, позаурочні.

Залежно від ролі в навчальному процесі проблеми поділяють на:

1) основні – викладач ставить основну проблему заняття (тему), що активізує пізнавальну діяльність учнів;

2) допоміжні – викладач поділяє матеріал на частини і ставить допоміжні проблеми, оскільки основна проблема іноді є складною для самостійного розв'язання. [23]

Щодо способів розв'язання виділяють такі проблеми: фронтальні, групові, індивідуальні.

Один із ключових елементів проблемного навчання – це використання проблемних ситуацій, де учень або колектив повинні знаходити та використовувати нові для себе знання або методи дій. Проблемні ситуації можуть бути створені за допомогою різних способів:

1) зіткнення учнів із реальними життєвими явищами реальних або фактами, які потребують теоретичного пояснення; це спонукає учнів активно засвоювати нові знання, оскільки вони намагаються пояснити ці невідповідності;

2) використання навчальних або практичних ситуацій, що виникають під час виконання завдань, щоб учні самостійно приходили до висновків і розв'язували проблеми;

3) постановкою перед учнями дослідницьких завдань;

4) спонукання учнів аналізувати факти дійсності та порівнювати їх з науковими концепціями;

5) висування гіпотез і проведення їх дослідження;

6) заохочення учнів до порівнянь і протиставлень, що призводить до виникнення проблемних ситуацій;

7) ознайомлення учнів із фактами.

Проблемне навчання є одним з ефективних методів розвитку когнітивних здібностей особистості, її самостійності та активності, а також творчого мислення. Цей підхід забезпечує глибоке засвоєння знань і робить навчальну діяльність захоплюючою, оскільки вчить долати труднощі. Методика проблемного навчання – це спеціальна система специфічних прийомів і методів, спрямованих на самостійне здобуття знань та їх застосування в розв'язанні нових завдань, а не просте отримання готових відповідей, вирішення задач за зразком.

Характерними для педагогічної практики є різні типи проблемних ситуацій. Перший тип виникає, коли учні не знають способів розв'язання задачі або не можуть відповісти на поставлене питання. Другий тип полягає у тому, що учні повинні використовувати раніше засвоєні знання в нових умовах. Третій тип виникає при наявності суперечностей між теоретично можливим шляхом розв'язання задачі та практичною нездійсненністю обраного способу. Четвертий тип виникає, коли є суперечності між досягнутими практичними результатами та відсутністю необхідних знань для їх теоретичного обґрунтування. [22]

Створення педагогічної проблемної ситуації передбачає застосування активізуючих дій та запитань викладача, що підкреслюють важливість, новизну та інші якості пізнання.

Технологія проблемного навчання передбачає чотири основні етапи діяльності викладача: створення проблемної ситуації, постановку нового напрямку розв'язання, організацію пошуку рішення та рефлексію.

У педагогічній літературі наведено ряд методів створення проблемних ситуацій, серед яких варто виділити такі:

- виявлення різних поглядів на одну тему;
- створення вчителем протиріч;
- мотивація для вирішення протиріч;
- організація протиріч у практичній діяльності учнів;
- розгляд завдання з різних позицій, наприклад, за професійним принципом (слідчий, економіст, психолог);
- спонукання учнів до порівняння, узагальнення, висновків у проблемній ситуації, а також співставлення фактів;
- постановка конкретних питань, які сприяють узагальненню, обґрунтуванню, конкретизації та логіці міркування;
- висування дослідницького завдання;
- представлення проблемної ситуації в умові завдання, наприклад, з недостатніми даними або з допущеними помилками;
- створення проблемної ситуації шляхом обмеження часу на її вирішення.

Таким чином, технологія проблемного навчання спрямована на розвиток розумових здібностей і самостійність учнів не лише у пізнавальному процесі, а й на формування особистості, її унікальності та індивідуальності. Під час навчання враховуються ціннісні орієнтації особистості і структура її переконань.

РОЗДІЛ 2

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ТЕОРЕТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

2.1. Моделювання одягу з використанням технологій сучасного формотворення

Проектна діяльність охоплює практично всі аспекти людського життя і вимагає від дизайнера уваги до різних факторів, таких як відповідність виробу ергономічним потребам конкретної людини, оцінка правильності композиційно-конструктивних рішень, функціональність, форма та матеріал одягу. На етапі втілення концепції формотворення виробу в конкретний матеріал ключовим завданням є макетування виробу. [1]

Зв'язок між структурою форми та способом її розробки є актуальною проблемою сучасного дизайну одягу. Популярні класичні методи формотворення, що базуються на конструктивних принципах, все ще актуальні, але разом з ними активно використовуються методи, які раніше виконували переважно декоративні та оздоблювальні функції.

Макетування є творчим процесом, який об'єднує різні аспекти графічної, конструкторської та проектної діяльності, результатом якого є макет [21].

Предметне моделювання або макетування в навчальному процесі має велике виховне значення. Макети, порівняно з реальними об'єктами, мають свою специфіку, оскільки вони імітують лише певні характеристики оригіналу, але в той же час дозволяють відображати просторові особливості об'єкта у визначеному масштабі. Типологія макетів у дизайн-діяльності представлена різними синонімічними назвами, але всі вони можуть бути класифіковані як проектно-пошукові, демонстраційні, дослідницькі або експериментальні. [9]

Учні, які виступають у ролі дизайнера, поступово перетворюють ідею майбутнього об'єкта в графічний образ. Під час макетування творчий концепт отримує конкретне відображення у матеріальному втіленні.

Однією з основних переваг макету у художньому проектуванні є можливість проектувати у звичних для зору об'ємних формах, а не в умовних плоских зображеннях. Макети фіксують процес творчого проектування, його проміжні та кінцеві результати, відображають шлях від початкової ідеї до промислового зразка; вони дозволяють докладніше розглянути задуманий виріб, покращити його форму, уточнити пропорції, колір тощо.

Макетування передбачає створення робочих макетів на кожному етапі проектування і, разом із графічним ескізуванням, є творчим методом розробки рішень. Робоче макетування спонукає учнів до активної діяльності, воно вимагає аналізу макета, пошуку співвідношень між його складовими, перевірки різних підходів і, що особливо важливо, взаємозв'язку внутрішнього та зовнішнього простору. Макетування розвиває здатність до візуального сприйняття та оцінки рішень, робить концепції більш наочними. [13]

Під час навчання художнього проектування одягу макетування використовує методи об'ємно-просторового моделювання на манекені або фігурі людини: муляжування та ескізне наколювання. Ці методи створюють основу для експериментів у формоутворенні одягу, дозволяють безпосередньо оцінювати роботу під час розробки та моделювання, при цьому результат може відображати повні трансформації протягом процесу макетування. [8]

У процесі навчання художнього проектування одягу моделювання на манекені вважається найбільш доступним та ефективним методом. Під час наколювання макетного матеріалу на манекен створюється форма та лінії майбутньої моделі одягу.

Форма визначається як морфологічна та об'ємно-просторова структурна організація об'єкта, що виникає внаслідок змістовного перетворення матеріалу, тобто формоутворення. У різних галузях наукового пізнання, таких як архітектура, біологія, геологія тощо, термін «структура» використовується

для виділення та опису будови форми, що свідчить про необхідність структурного аналізу будь-якої форми. [17]

Сучасні дослідники виділили ряд типових структур костюму, таких як геометрична, оболонкова, каркасна, футляроподібна, сітчаста, складчаста, модульна, спіралеподібна тощо.

Розпізнавання структури форми костюму має важливе значення у процесі формоутворення, оскільки дозволяє виявити й зафіксувати зміни в моді за її основними характеристиками. У контексті проектування костюма такі характеристики можуть бути поділені на кілька категорій: конструктивно-технологічні (склад і властивості матеріалів для створення виробу, методи виготовлення); морфологічні (елементи, які формують просторову структуру виробу); функціональні (взаємозв'язок форми з призначенням).

Практичне втілення форми в матеріал починається з формування концепції формоутворення, яка передбачає обґрунтування конкретних об'ємно-просторових, декоративно-пластичних та образно-стилістичних рішень. На цьому етапі важливо врахувати засоби та прийоми формоутворення для чіткого вираження загальної концепції у формі, матеріалах, оздобленні, пластиці та стилістиці. [10]

Наступним кроком є використання антропологічної інформації та композиційних засобів для гармонізації та отримання форми у вигляді конструкції або об'ємно-просторового макету, як попереднього представлення майбутнього зразка дизайн-розробки.

Засоби та прийоми формоутворення можна класифікувати наступним чином:

– образно-стилістичні засоби формоутворення, що ґрунтуються на використанні методів образно-стилістичного розроблення форми. Ці засоби спрямовані на виклик емоційної реакції у споживача і часто нехтують функціональними вимогами;

– композиційно-конструктивні засоби формоутворення, які базуються на використанні композиційних методів гармонізації форми та конструктивних прийомів розроблення розгорток деталей виробів.

Аналіз наукових досліджень та практичних дизайнерських робіт показує, що характерними прийомами композиційно-конструктивного формоутворення є площинне конструювання, об'ємно-просторове моделювання, фактурне кольорово-графічне заповнення, структуризація форми за геометричними та масовими характеристиками. [12]

У процесі навчання художнього проєктування одягу актуальним є метод розробки форми зазначеної структури за допомогою композиційно-конструктивних засобів формоутворення.

На початковому етапі роботи учням пропонується обрати одну геометричну форму, таку як коло, овал, трикутник, трапеція чи прямокутник, а також тип структури, наприклад, каркасна, оболонкова, геометрична тощо. Після цього вони вибирають тип одягу, наприклад, спідницю чи інший елемент плечового чи поясного одягу.

Коли обрано тип виробу та його геометричну форму, учням ставиться завдання досягти заданої структури за допомогою таких засобів формоутворення:

- конструктивного, використовуючи методи конструктивного моделювання (рис. 2.1, а);
- зміни текстури поверхні матеріалу, наприклад, застосовуючи фактуру «буф» різних видів (рис. 2.1, б);
- комбінації вставних або накладних деталей (рис. 2.1, в);
- застосування складчастих форм, таких як оригамі з тканини або модульне оригамі і т. д. (рис. 2.1, г).

Варіативність методів формоутворення в процесі розробки колекції одягу або інших модельних систем може бути зміненою або заміненою залежно від конкретних завдань і концепції дизайну. Головною метою цього завдання є досягнення різноманітності і креативності в практичних рішеннях для однієї структури форми.

а

б

в

г

Рисунок 2.1. Розробка форми одягу заданої структури композиційно-конструктивними засобами формоутворення.

Робота К. Задніпровської:

- а – конструктивного моделювання; б – фактура «буф»;
в – комбінаторика накладних деталей;
г – складчасті форми, прийом «оригамі».

Окрім традиційних методів оздоблення текстилю для одягу, таких як вишивка, аплікація, печворк, та художній розпис, які в основному не змінюють форму виробу, активно розвивається новий напрямок – фактурне формоутворення в текстилі. Цей напрямок водночас декоративний (увиразнює форму) та формотворчий (бере участь у формуванні форми), базуючись на створенні штучних фактур з текстилю.

Фактури в дизайні можуть бути природними (залежать від матеріалу і техніки ткацтва) та штучними (створені шляхом зміни поверхні матеріалу та надання йому нових візуально-пластичних якостей). Штучні фактури можуть бути чисто декоративними або впливати на форму виробу. Бажаний формотворчий ефект досягається за допомогою механічного впливу на текстильну поверхню. [11]

Під час аналізу робіт сучасних дизайнерів були виявлені такі фактури з формотворчим потенціалом: суцільнокрійні, нашивні, вшивні та оригамі (рис. 2.2–2.5).

Серед найбільш поширених сучасних суцільнокрійних формотворчих елементів виділяються буфи та складки. Суцільнокрійні фактури буфів можуть мати різні ступені м'якості чи жорсткості, що залежить від вибору

матеріалу. Буфи можуть базуватися на оболонковій, футляроподібній або модульній структурах і відповідати концепції акцентованої пластики. В цілому, буфи відрізняються пластичністю форми, але за рахунок механічного стиснення матеріалу вони мають достатню стійкість форми.

Складки є популярним засобом формоутворення, і в сучасних дизайнерських роботах вони представлені у різних структурах форми одягу, таких як геометрична, каркасна, футляроподібна та складчаста. Складчаста фактура може лежати в основі таких концепцій формоутворення, як функціональна конструкція, об'ємно-просторовий каркас та морфологічна трансформація.

Нашивні формотворчі фактури репрезентовані різноманітними модульними компонентами, які набувають формотворчі властивості завдяки їх розміру, місцеположенню та способу кріплення на поверхні одягу. Ці фактури зазвичай мають оболонкову або модульну структуру форми та використовуються у концепціях об'ємно-просторового каркасу або формально декоративної символіки.

Вшивні формотворчі елементи відрізняються способом з'єднання з основою, що полягає в їх вшиванні в конструктивні лінії виробу. Вшивні фактури можуть кардинально змінити форму виробу і, якщо базуються на оболонковій структурі, перетворюють її на каркасну. Ці фактури можуть мати різні структури, такі як геометрична, каркасна, футляроподібна, складчаста та спіралеподібна. Вони лежать в основі концепцій формоутворення акцентованої пластики, об'ємно-просторового каркасу та морфологічної трансформації. [20]

Фактура оригамі перейшла в дизайн одягу з паперопластики, і характеризується підкресленою та перебільшеною формостійкістю матеріалів, що нагадує пластику паперу. Оригамі в одязі може мати різноманітні структури, такі як геометрична, каркасна, сітчаста, складчаста та модульна. Воно найчастіше використовується у концепціях об'ємно-просторового каркасу, морфологічної трансформації та формально декоративної символіки.

а

Рисунок 2.2.
Суцільнокрійне
фактурне формоутворення

а – Yuki Nagino;
б – Jean-Louis Sabaji

б

а

б

Рисунок 2.3. Нашивні формотворчі фактури
а – Helena Hörstedt; б – Jean-Louis Sabaji

а

б

Рисунок 2.4.
Вшивні формотворчі фактури
а – Amaya Arzuaga;
б – Sebastian Meyer;
в – Arnaud Vaillant

в

Рисунок 2.5. Фактура оригамі у формоутворенні одягу Mercedes Arocena and Lucia Benitez

У творчості сучасних дизайнерів фактурне формоутворення відіграє важливу роль, оскільки часто воно стає основним засобом виразності у створенні костюмів. Використання різних текстильних матеріалів, їх комбінування, виділення за допомогою фактур окремих деталей чи частин форми, введення фактури в конструкцію і розгляд її як не просто

декоративного елемента, а невід'ємної частини конструкції, а також використання накладних фактурних елементів – свідчать про практично необмежені можливості для дизайнера одягу в процесі формоутворення.

2.2. Використання технології проблемного навчання на заняттях з моделювання одягу

Технологію проблемного навчання можна успішно використовувати під час практичних занять з формування складної поверхні одягу за допомогою фактурного формоутворення.

Аналіз робіт у сфері текстильного та модельного дизайну визначає важливий напрямок навчання учнів методам художнього моделювання одягу – використання різноманітних прийомів фактурного формоутворення. Цей підхід передбачає створення штучних текстур з текстилю, які є формоутворюючими для різних видів виробів, включаючи одяг. Формотворчий ефект досягається за допомогою зміни поверхні матеріалу засобами механічного впливу на текстиль.

Проведення практичного заняття передбачає створення проблемної ситуації та залучення учнів до активної самостійної діяльності для її вирішення. Це сприяє розвитку творчих та аналітичних навичок, а також осмисленому та самостійному засвоєнню знань.

На початковому етапі процесу розробки проєкту складної форми поверхні одягу учням пропонується використати актуальну базову символ-форму, що служить основою для подальших змін і варіацій у структурі моделі. На цьому етапі проєктування учні повинні розробити технічний рисунок моделі одягу з складною формою і текстурою поверхні, визначити особливості моделі, пропорції, ритміку, особливості текстури матеріалу та методи формоутворення.

Проблемна ситуація виникає, коли учні стикаються з потребою застосувати раніше засвоєні знання у нових практичних умовах. Вибір методів

та прийомів формоутворення визначатиме внутрішнє наповнення форми. Це ставить перед ними завдання пошуку інноваційних рішень або вимагає додаткових інтелектуальних зусиль. Проблемна ситуація, з якою зіткнулися майбутні фахівці легкої промисловості, перетворюється на проблему, яку вони повинні вирішити. Суть проблемного навчання полягає в тому, щоб педагог організував самостійний пошуковий процес для учнів. У процесі розробки складної форми поверхні одягу учні використовують різні стратегії для вирішення проблеми шляхом гіпотез або припущень, формулюють та обґрунтовують свої висновки.

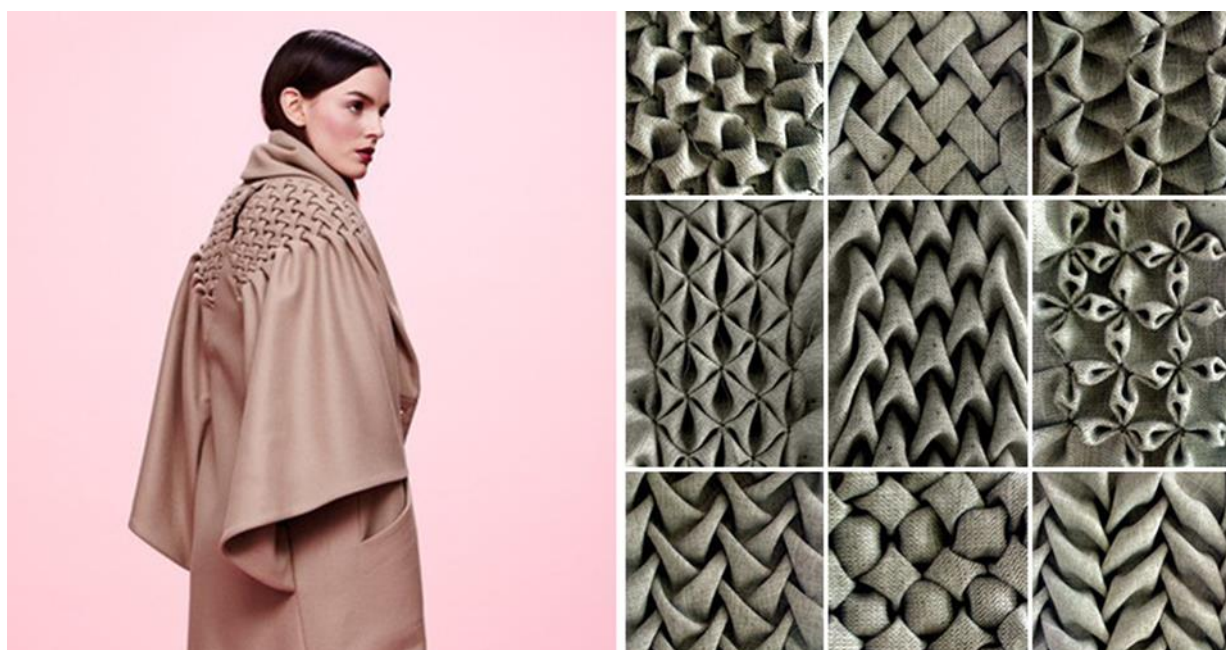

Рисунок 2.6. Приклади формоутворення текстильних фактур та варіант їх використання у формоутворенні одягу.

Для більш глибокого аналізу фактур як засобу формоутворення текстильної поверхні потрібно детально розглянути три актуальні напрями.

Перший напрям включає в себе створення фактур з одного суцільного полотна текстилю; їх умовно можна поділити на такі види, як буфи (формується шляхом стягування тканини у заданому напрямку та рисунку, рис. 2.6), стягування (згортання паралельно, фігурно, за заданим контуром), складки (гофре, плісе, сольє), виточки (прямі, овальні, фігурні). [24]

Другий напрям включає фактури із нашивних елементів, серед яких рюші (пришиті вздовж прямого та криволінійного контурів), волани (пришиті вздовж відкритого та закритого контурів), складки (настрочені односторонні, бантові, з перехватами).

Третій напрям охоплює фактури з вшивних елементів, що формуються за рахунок конічного та паралельного розширення, напівоб'ємні геометричні елементи, об'ємні суцільнокрійні фактури тощо.

Найбільш поширеним методом створення текстур серед дизайнерів є фігурні буфи, які виготовляються вручну за допомогою закріпок. Вони відрізняються значною різноманітністю фактур, що дають різні можливості їх складання.

Процес формування фігурних буфів починається з розмітки, що складається з сітки з точками у вигляді квадратів. На основі цієї розмітки наноситься схема (Додаток А, рис. А.1), характерна для кожного виду буфів, яка визначає послідовність з'єднання вершин квадратів згідно зі стрілками.

Проектування різноманітних форм одягу, що відрізняються заповненням, членуванням та внутрішньою варіативністю, можливе завдяки використанню фактурного формоутворення як для окремих текстильних елементів, так і основної форми.

Під час відтворення складних форм поверхні одягу учні мають можливість вибирати різні напрями використання фактур та засобів виразності костюма. Наприклад, вони можуть акцентувати увагу на деталях чи частинах форми за допомогою фактур, введення фактур у конструкцію і розгляд їх як складової частини конструкції, або використовувати накладні фактурні елементи. Введення фактур у конструктивну організацію виробу сприяє експериментальній складовій процесу розробки форм.

На наступному етапі розробки проекту складних форм поверхні одягу на м'якому кравецькому манекені учні відтворюють форму поверхні одягу обраними методами фактурного формоутворення, фотографуючи проміжні етапи виконання роботи і перевіряючи правильність вирішення завдання. Усвідомлення та розв'язання проблемних ситуацій здійснюється з

оптимальною самостійністю учнів, за загальним керівництвом викладача під час спільної взаємодії.

На заключному етапі проєкту учні проводять порівняльний аналіз технічного рисунка моделі одягу складної форми вихідної та отриманої моделі; оцінюють основні результати роботи, такі як оригінальність художнього образу моделі, відповідність відтворенню об'ємно-просторової форми моделі та фактурних ефектів.

Розв'язання проблемних ситуацій може відбуватися наступними способами:

- індивідуально, самостійно;
- у групах під час практичних занять;
- у невеликих колективах, складених з трьох-чотирьох осіб.

У Додатку Б подані методичні рекомендації щодо проведення практичного заняття на тему: «Створення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення».

Проблемне навчання є важливою складовою процесу підготовки майбутніх фахівців у галузі легкої промисловості. Воно сприяє формуванню гармонійно розвинутої творчої особистості, здатної до логічного мислення, пошуку рішень у різних проблемних ситуаціях, систематизації та накопичення знань, а також до високого рівня самоаналізу та саморозвитку.

РОЗДІЛ 3

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ

Зміст і організація дослідно-експериментальної роботи будувалися на припущенні про те, що використання технології проблемного навчання на практичних заняттях з моделювання одягу сприяє розвитку навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів закладу професійно-технічної освіти, що опановують професію «Закрійник». Застосування методу фактурного формотворення спрямоване на формування просторового мислення майбутніх працівників легкої промисловості, а також здатності креативно підходити до виконання професійної діяльності.

Експериментальне дослідження було спрямоване на перевірку результативності використання технології проблемного навчання як засобу розвитку навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів у процесі художнього моделювання одягу. Формувальний педагогічний експеримент проводився упродовж 2022–2023 навчального року з метою перевірки ефективності формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності майбутніх закрійників у процесі реалізації технології проблемного навчання на практичних заняттях з моделювання одягу. Під час їх проведення перед учнями стояло завдання: розробити проєкт складної форми поверхні одягу з використанням методів фактурного формотворення.

У дослідно-експериментальній роботі брали участь учні Полтавського професійного ліцею сфери послуг (експериментальна група – 10 осіб) та учні Професійно-технічного училища №31 м. Полтава (контрольна група – 8 осіб). При підборі контрольних та експериментальних груп ми виходили з того, що рівень готовності до навчання, рівень сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності та окремі індивідуальні риси учнів, які увійшли до контрольної та експериментальної груп, повинні бути приблизно схожими. Оскільки навчальні групи опановують однакову професію, то зміст

підготовки учнів до моделювання одягу виявився тотожним (табл. 3.1). Перед початком проведення дослідження у контрольній та експериментальній групах було проведено контрольний зріз, для визначення наявного рівня сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності. Це були графічні завдання художнього моделювання базової конструкції шляхом фактурної зміни форми та образу моделі. Результати виконання поставленого завдання в контрольних та експериментальних групах були майже рівні.

Таблиця 3.1

Рівні сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів у контрольних та експериментальних групах на констатувальному етапі дослідження

Рівні сформованості навичок творчої діяльності	Відсоткові показники у	
	експериментальних групах	контрольних групах
Рівень I (акумулятивний)	14	14
Рівень II (репродуктивний)	22	24
Рівень III (конструктивний)	48	47
Рівень IV (креативний)	16	15

Для 8 учнів, об'єднаних у контрольну групу, професійна підготовка здійснювалася за традиційною методикою. Решта – 10 учнів – брали участь у формуальному експерименті, спрямованому на визначення ефективності застосування технології проблемного навчання як засобу формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності. Основним завданням дослідно-експериментальної роботи було не просте визначення рівнів сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності, а їх застосування у професійній діяльності.

Ефективність проведення експерименту досягалася застосуванням технології проблемного навчання на практичних заняттях з моделювання одягу. Оптимально підібране методичне забезпечення технології проблемного навчання дозволило швидше спрямувати учнів на творчу діяльність, тим самим сприяючи розвитку творчих навичок. Під час виконання проєктів учні проводили соціологічні та психологічні дослідження споживачів

проектованих виробів; знайомилися з традиційними методами оздоблення одягу, а також, під час аналізу робіт сучасних дизайнерів, з новим напрямом – фактурним формоутворенням в текстилі; створювали складні поверхні одягу за допомогою різноманітних методів фактурного формоутворення (фактури суцільнокрійні, нашивні, вшивні та оригамі). Етапи виконання проєктних розробок сприяли гармонійному підбору виробів для певної групи споживачів. Використання методичних розробок по виконанню проєктів дозволило учням самостійно аналізувати, порівнювати, творчо мислити в процесі створення нових моделей одягу.

Результативність проведення експерименту була перевірена діагностичним зрізом – застосування елементів фактурного формотворення у випускних роботах майбутніх закрійників, випускників 2024 р. (Додаток В).

Показником ефективності застосування технології проблемного навчання як засобу формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності є динаміка змін у рівнях сформованості творчих навичок, яка визначається порівнянням результатів випускних робіт контрольних і експериментальних груп (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Рівні сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів у контрольних та експериментальних групах на діагностичному етапі дослідження

Рівні сформованості навичок творчої діяльності	Відсоткові показники у	
	експериментальних групах	контрольних групах
Рівень I (аккумулятивний)	6 %	7 %
Рівень II (репродуктивний)	14 %	26 %
Рівень III (конструктивний)	56 %	49 %
Рівень IV (креативний)	24 %	18 %

Відсутність у контрольних групах застосування технології проблемного навчання знайшла відбиток у динаміці перерозподілу при переході на більш високі рівні сформованості творчих навичок з моделювання одягу. Аналіз рівнів сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності у

експериментальних і контрольних групах засвідчує істотне їх підвищення на завершальному етапі експерименту. На це вказує поява на завершальному етапі експерименту 24 % учнів з креативним рівнем розвитку навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності, коли на початковому етапі цей показник становив 16 %. На рисунку 3.1 показано динаміку змін рівнів.

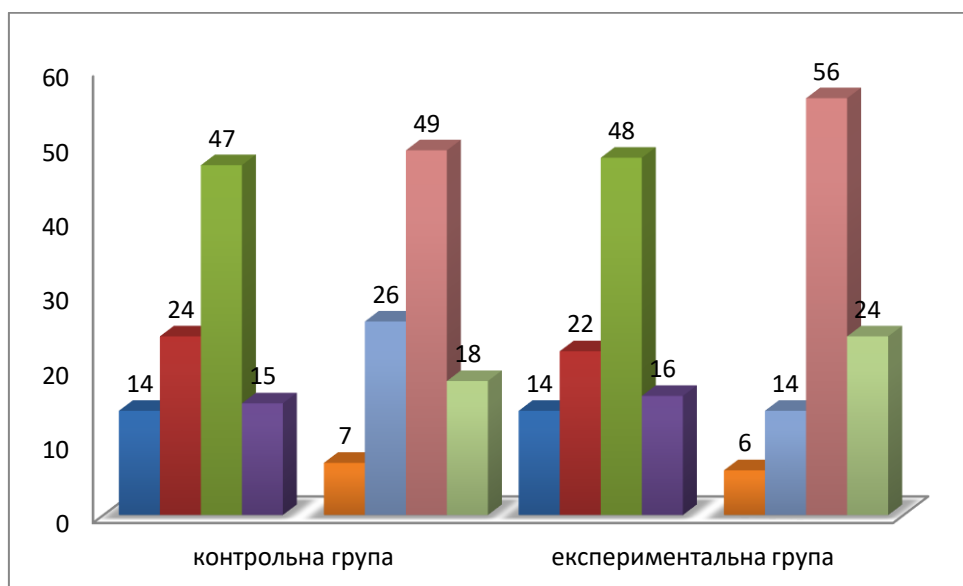

Рисунок 3.1. Динаміка змін рівнів сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності в учнів контрольних та експериментальних груп:

на констатувальну етапі експериментального дослідження	на формувальну етапі експериментального дослідження
■ рівень I (акумулятивний),	■ рівень I (акумулятивний),
■ рівень II (репродуктивний),	■ рівень II (репродуктивний),
■ рівень III (конструктивний),	■ рівень III (конструктивний),
■ рівень IV (креативний)	■ рівень IV (креативний)

Аналіз результатів дослідно-експериментальної перевірки дозволяє стверджувати про ефективність застосування технології проблемного навчання з метою формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів закладів професійно-технічної освіти, які навчаються за професією «Закрійник», під вивчення основ моделювання та художнього формотворення одягу.

ВИСНОВКИ

1. Професійно-технічна освіта в Україні включає в себе комплекс заходів з педагогічної та організаційно-управлінської сфер, спрямованих на надання громадянам знань, умінь і навичок у обраній галузі професійної діяльності, розвиток їхньої компетентності та професіоналізму, а також формування загальної і професійної культури. Сучасна професійно-технічна освіта в Україні стоїть перед завданням пошуку шляхів для подальшого удосконалення, тому в організації навчального процесу у закладах професійно-технічної освіти важливе місце повинні займати інноваційні педагогічні технології, серед яких варто зазначити проблемне навчання.

2. Проблемне навчання є одним зі способів розвитку когнітивних здібностей особистості, її самостійності та активності, а також творчого мислення. Методика проблемного навчання передбачає систему специфічних прийомів і методів, які допомагають учням самостійно здобувати знання, використовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань, а не просте отримання готової інформації та наслідування зразка.

3. Предметне моделювання або макетування у навчальному процесі має велике виховне значення. Макетування в процесі навчання художнього проєктування одягу зазвичай включає методи об'ємно-просторового моделювання на манекені або фігурі людини, такі як муляжування та ескізне наколювання. Найбільш доступним та ефективним у навчанні є моделювання на манекені, де за допомогою макетного матеріалу створюють форму та лінії майбутнього одягу. У процесі навчання моделювання одягу актуальною є методика розробки форми з використанням композиційно-конструктивних засобів формоутворення.

4. Аналіз робіт дизайнерів текстилю та одягу визначає актуальний напрям навчання учнів методам художнього моделювання одягу, зокрема застосування різноманітних прийомів фактурного формоутворення. Цей напрям ґрунтується на створенні штучних фактур з текстильних матеріалів, які є формоутворюючими для різноманітних виробів, включаючи одяг. Ефект

формоутворення досягається за допомогою зміни поверхні матеріалу через механічну обробку текстильної поверхні. Технологію проблемного навчання доцільно використати на практичному занятті зі створення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення. Під час процесу створення складної форми поверхні одягу учні розглядають різні шляхи вирішення проблеми, висувають припущення та формують гіпотези.

5. Експериментальне дослідження було спрямоване на перевірку результативності використання технології проблемного навчання як засобу формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності у на практичних заняттях з моделювання одягу. На заключному етапі виявлена динаміка розвитку творчих навичок. А саме, відсотковий показник учнів з акумулятивним рівнем сформованості навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності в експериментальній групі дорівнював 14 %, а на завершальному етапі зменшився до 6 %. Кількість учнів з репродуктивним рівнем зменшилася з 22 % до 14 %. Результативність експерименту очевидна із збільшенням відсоткового показника учнів, що мають конструктивний та креативний рівні сформованості творчих навичок. Відповідно на початку експерименту 48 % та 16 %, на кінці – 56 % та 24 %. Отримані результати підтверджують припущення про ефективність використання технології проблемного навчання у процесі моделювання одягу як засобу формування навичок творчої навчально-пізнавальної діяльності при підготовці майбутніх закрійників.

6. Результати проведеного дослідження та сформоване методичне забезпечення процесу технології проблемного навчання учнів основам моделювання та художнього формотворення одягу мають широкі перспективи впровадження у навчальний процес професійно-технічних навчальних закладів як дієвий засіб формування творчих навичок майбутніх працівників легкої промисловості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайдук Л. М., Васильєва І. В. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу. Київ : КНУТД, 2008. 129 с.
2. Гулай О. І. Перспективи впровадження проблемного навчання у вищих навчальних закладах. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : 2009. Вип. 3(56). С. 170–178.
3. Гур'янова О. В. Формування творчої уяви та художніх здібностей у майбутніх учителів технологій. *Наукові записки КДПУ. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти* / ред. кол.: С. П. Величко та ін. Кропивницький : КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. Вип. 10, ч. 2. С. 112–115.
4. ДСПТО 7436.С.14.00-2015 Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії швачка 1, 2, 3, 4, 5, 6 розрядів. [Чинний від 8 жовтня 2015 р]. Київ : Держспоживстандарт України, 2015. (Національні стандарти України).
5. Етапи художньо-конструкторської діяльності старшокласників. URL: <https://xreferat.com/71/4225-1-etapi-hudozhn-o-konstruktors-ko-d-yal-nost-starshoklasnik-v.html> (дата звернення: 02.10.2023).
6. Журба Г. Проблемне навчання як інтегруючий метод освітньої та виробничої діяльності майбутніх фахівців професійної освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Частина 3, 2013. С. 105–111.
7. Закон України «Про професійно-технічну освіту» (дата набуття чинності 10.02.1998 № 103/98-ВР) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>. (дата звернення: 02.10.2023).
8. Зимогляд Н. Аналіз змісту сучасних методичних систем навчання проектування швейних виробів. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти* : зб. наук. пр., Укр. інж.-пед. акад. Харків, 2011. Вип. 32–33. С. 49–57.

9. Кісіль М. В. Макетування в дизайні одягу: навчально-методологічний аспект. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Харків : 2011. № 10. С. 39–41.

10. Кісіль М. В. Розробка форми одягу заданої структури композиційно-конструктивними засобами формоутворення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : зб. наук. пр. / за ред. В. Я. Даниленка. Харків : ХДАДМ, 2010. С. 39–41 (Мистецтвознавство №1).

11. Кісіль М. В. Фактурне формоутворення в сучасному дизайні одягу. *Теорія та практика дизайну*. 2016. Вип. 9. С. 90–96.

12. Кісіль М. В. Фактурне формоутворення в текстилі: актуальні напрямки та перспективи використання в дизайні одягу. *Вісник ХДАДМ*: зб. наук. пр. / за ред. В. Я. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2012. С. 22–24 (Мистецтвознавство: № 8).

13. Колосніченко М В., Процик К. Л. *Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу* : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.: іл.

14. Косяк І. В. Взаємодія механізму творчості та сучасних методів проектування в дизайні одягу. *Наукові записки. Вип. 7. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. Частина 1. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. С. 78–81.

15. Красильникова Г. Система моніторингу якості вищої освіти в університетах Великої Британії: досвід для України. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2014. № 4 (3). С. 138–144.

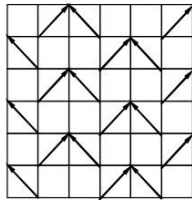
16. Курлянд З. Н., Хмельюк Р. І. *Педагогіка вищої школи* : навчальний посібник. Київ : Знання, 2005. 399 с.

17. Кушнарьова Н. М. Підготовка майбутніх учителів технологій до розвитку технічного мислення школярів у процесі конструювання та моделювання швейних виробів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. Полтава, 2017. 20 с.

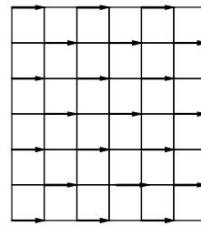
18. Ляхівненко С. М., Лаврик Г. В., Терела Г. В., Харченко Т. О. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство. : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури., 2014. 208 с.
19. Малафійк І. В. Дидактика : навчальний посібник Київ : Кондор, 2009. 406 с.
20. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення. Київ : Каравела, 2004. 304 с.
21. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навч. посібник. Київ : Арістей, 2005. 224 с.: іл.
22. Орлова Н. С. Організаційно-методичні основи навчання художнього проектування одягу: навчально-методичний посібник. Полтава : ПП «Астроя», 2020. 195 с.
23. Освіта і особистість. URL: http://ua-referat.com/Освіта_і_особистість. (дата звернення: 15.10.2023).
24. Робота в матеріалі. Модельовання одягу методом наколювання цілого відрізу тканини. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1220&T=02_1&lng=1&st=0 (дата звернення: 15.10.2023).
25. Шевченко А. І. Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну : дис. ... канд. пед. наук : Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 351 с.
26. Ягоднікова В. В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.
27. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник. Київ : Либідь, 2002. 560 с.
28. Amaden-Crawford C. The art of fashion draping. New York: Fairchild Publication, 2001. 96 p.
29. Wolff Colette. The Art of Manipulating Fabric. New York: Krause Publications, 2000. 290 p.

ДОДАТКИ

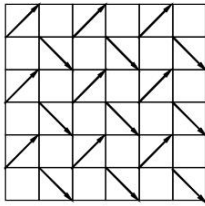
Додаток А

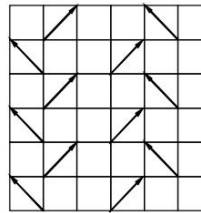
«Трикутники»

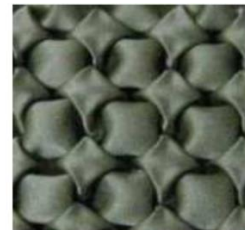
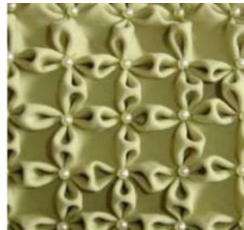
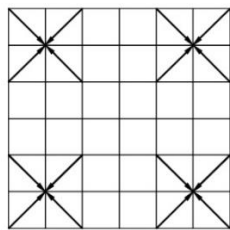
«Вафлі»

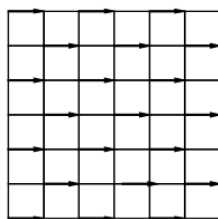
«Плетінка»

«Листя (колоски)»

скріплення з лицьового боку (буфи «Квіти»);
скріплення з виворітного боку (буфи «Квадрати + ромби»)

«Палички»

Рисунок А.1. Варіанти схем розміток і зовнішній вигляд фігурних буф із текстильних матеріалів

Додаток Б

**Методичні рекомендації до проведення
практичного заняття з теми
«СТВОРЕННЯ СКЛАДНОЇ ФОРМИ ПОВЕРХНІ ОДЯГУ ЗАСОБАМИ
ФАКТУРНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ»**

Мета заняття: ознайомити учнів із особливостями створення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення; навчити розробляти форму одягу заданої структури композиційно-конструктивними засобами формоутворення; розвинути дослідницькі навички та конструкторські здібності; опанувати навички роботи з текстильними матеріалами для наколювання й інструментами.

Завдання на самостійне опрацювання: вивчити необхідні теоретичні відомості, а також відповісти на контрольні запитання, які розміщені в кінці практичної розробки.

Оснащення навчальної діяльності учнів: м'який кравецький манекен, тканина довжиною не менше 3,0 м із тектонічними властивостями, що дозволяють відтворити об'ємно-просторову форму моделі, шпильки кравецькі, ножиці, сантиметрова стрічка, лінійка, ватман формату А4, простий олівець, гумка, кольорова крейда.

Хід заняття

1. Ознайомитися з теоретичним матеріалом.
2. Розробити технічний рисунок моделі одягу складної форми і фактури поверхні.
3. На м'якому кравецькому манекені відтворити складну форму поверхні одягу засобами фактурного формоутворення. Сфотографувати проміжні етапи виконання роботи. Приклади створення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення наведені на рис. Б.1.
4. Провести порівняльний аналіз форми вихідної і отриманої моделі.
5. Дати письмово відповіді на контрольні запитання.

Порядок оформлення звіту

1. Найменування і мета роботи.
2. Технічний рисунок моделі одягу складної форми і фактури поверхні.
3. Фотографії відтворення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення.
4. Відповіді на контрольні запитання.

Контрольні запитання

1. Дати визначення поняттю «фактурне формоутворення».
2. Особливості отримання деталей складної об'ємно-просторової форми методом наколювання.
3. Особливості отримання фактур із суцільного текстильного полотна.
4. Техніка виконання різних видів буф («трикутники», «вафлі», «плетінка», «колоски», «квіти», «ромби», «палички»).
5. Особливості отримання фактур із нашивних елементів.
6. Використання методу вставок для створення складної форми і фактури поверхні одягу.

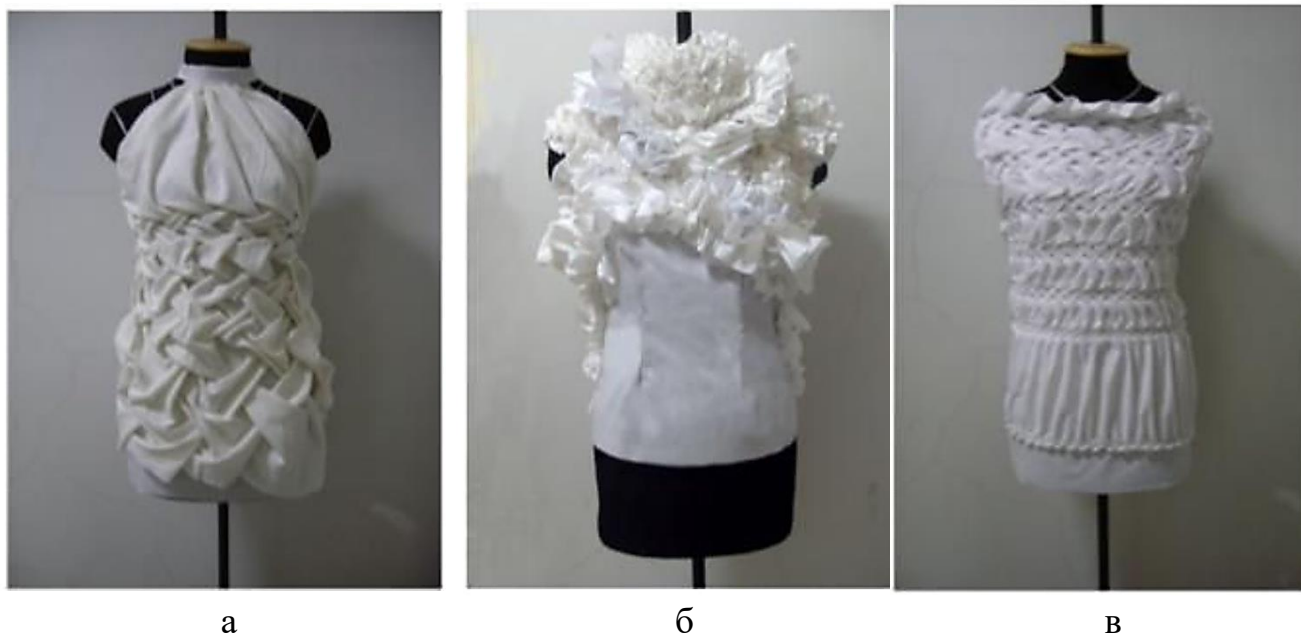

Рисунок Б.1. Приклади створення складної форми поверхні одягу засобами фактурного формоутворення. Роботи М. Кісіль:
 а, в – утворення форми виробу за рахунок варіювання масштабу та ритму використовуваної фактури буф;
 б – фактура із нашивних елементів.

Література:

1. Гайдук Л. М., Васильєва І. В. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу. Київ : КНУТД, 2008. 129 с.
2. Кісіль М. В. Фактурне формоутворення в текстилі: актуальні напрямки та перспективи використання в дизайні одягу. Вісник ХДАДМ: зб. наук. пр. / за ред. В. Я. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2012. С. 22–24.
3. Колосніченко М В., Процик К. Л. Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу.: навч. посіб. Київ : КНУТД, 2011. 238 с.: іл.
4. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: нав. посібник. Київ : Арістей, 2005. 224 с.: іл.
5. Орлова Н. С. Організаційно-методичні основи навчання художнього проектування одягу: навчально-методичний посібник. Полтава : ПП «Астрія», 2020. 195 с.

Додаток В

а

б

Рисунок В.1. а, б – Творчі проекти учениць
Полтавського професійного ліцею сфери послуг